

„*Jsmé té ponížéné důvěrnosti...*“

aneb vyjednávání o přijetí Ferdinanda Štýrského za moravského markraběte v Polné

Ve svých šedesáti letech věku císař Svaté říše římské a český král Matyáš (1557–1619) neměl se svou mladou manželkou Annou Tyrolskou doposud žádné potomky. Obdobnými obtížemi byli stíženi i jeho dva bratři Albrecht a Maxmilián. S vědomím o odbojnosti českých stavů, o které se přesvědčil ještě za doby vlády svého bratra Rudolfa II., se proto snažil zajistit nástupnictví habsburskému rodu v Českých zemích ještě za svého života a na český trůn prosadit svého mladšího bratrance Ferdinanda Štýrského (1578–1637).¹

**Římský císař a český král Ferdinand II.
Štýrský, olejomalba neznámého autora, 1619**

Prostředkem k tomu se stala tzv. Oňateho smlouva, datovaná 6. června 1617, kterou se španělský král Filip III. (1578–1621) recipročně vzdal svých (v podstatě smyšlených) nároků na český trůn ve prospěch štýrské větve habsburského rodu oproti přenechání Alsaska a císař Matyáš adoptoval Ferdinanda Štýrského za svého nevlastního syna. Nalezlo se nemálo hlasů, které takový postup neschvalovaly a považovaly jej za nevhodný, nedůstojný a vymykající se běžným zvyklostem, zejména když zvolení Matyáše za českého krále roku 1611 bylo podmíněno

¹ Ferdinand Štýrský byl synem arcivévody Karla II. Štýrského a vnukem císaře a českého krále Ferdinanda I. a královny Anny Jagellonské.

tím, že se za králova života nebude rozhodovat o jeho nástupci.²

České stavy v první půli roku 1617 odolávaly nátlaku císařské strany o prosazení arciknížete Ferdinanda Štýrského za českého krále-nástupce. Jak píše Pavel Skála ze Zhoře, „...rádcové zpronevěřili obmysleli sobě cestu k tomu, jakými důvody mohli by namluviti všecky tři stavy království českého na to, aby sobě arciknížete Ferdinanda za čekance a nápadníka téhož království po smrti krále Matiaše oblíbiti, přijíti a vyhlásiti odporni nebyli. A tím samým pronesli se v ostychu svém bázlivém dosti neopatrně: nepovolili k tomu stavové, aby arcikníže byl za krále českého od nich přijat a vyhlášen, tedy že to všecko jich rokování z strany nápadního práva jest a bude mdlé, daremní a neplatné, leč by zprosta zjevnou mocí k tomu je dohnati chtěli.“³

Hlavním předmětem sporu se staly principy přijetí, nebo volby Ferdinanda za českého krále – pokud by byl Ferdinand za krále přijat, znamenal by tento postup potvrzení jeho dědičných práv na český trůn. Oproti tomu volba vyjadřovala toliko svobodné rozhodnutí českých stavů.⁴ Je pravdou, že po smrti Ludvíka Jagellonského byl roku 1526 Ferdinand Habsburský zvolen za českého krále svobodnou volbou stavů, nicméně Ferdinand Štýrský byl potomkem nikoliv pouze zvoleného Ferdinanda I. Habsburského, ale také přímým potomkem Anny Jagellonské, dcery českého krále Vladislava II. Jagellonského. Oba přístupy, volební i dědičný, tak měly své teoretické odůvodnění.

Král Matyáš, vida nesnáze ve vyjednávání, svolal svým listem z 1. května 1617 český zemský sněm na Pražský hrad na 5. června.⁵ V úterý 6. června byla na sněmu za přítomnosti krále i arciknížat Maxmiliána a Ferdinanda přečtena pražským purkrabím Adamem ze Šternberka královská

² Vorel, Petr: *Velké dějiny zemí Koruny české. Svazek VII., 1526–1618*. Paseka: Praha, Litomyšl 2005, s. 469 a 524–526.

³ Pavla Skály ze Zhoře *historie česká, díl 2*. I. L. Kober: Praha 1865, s. 26.

⁴ Obšírněji viz Kučera, Jan P.: *Stavovská opozice v Čechách a volba Ferdinanda Štýrského českým králem*. *Studia Comeniana et historica*, roč. 14, č. 28, s. 5–42.

⁵ Velmi obšírně, s edicí původních pramenů, popisuje průběh sněmu i korunovace Vilém Slavata, srov. Jireček, Josef (edd.): *Paměti nejvyššího kancléře království českého Viléma hraběte Slavaty z Chlumu a z Košumberka, vládaře domu hradeckého, pána na Hradci Jindřichově, Stráži, Telči, Žirovnici a Mělnice, nejvyššího dědičného šenka Království českého, císařův Ferdinanda II. a III. skutečného tejného raddy a komorníka, rytíře zlatého rouna. Od l. 1608 do 1619*. I. L. Kober: Praha 1868, s. 258–290. Z dalších starých autorů např. Beckovský, Jan František: *Poselkyně starých příběhův českých. Díl II., svazek II*. Dědictví sv. Prokopa: Praha 1879, s. 78–91.

propozice, která však mezi stavy vyvolala silnou nesvornost; zatímco katolická strana v čele se zemskými úředníky podporovala volbu Ferdinanda, nekatolická strana⁶ trvala na náležitém potvrzení veškerých privilegií, zejména Rudolfova majestátu o náboženské svobodě, a vydání reversu Ferdinandem Štýrským. Po různém zastrašování zvolila většina stavů (včetně některých nekatolických předáků – Václav Budovec, Václav Vilém z Roupova, Vilém z Lobkovic, byť s různými výhradami)⁷ 9. června Ferdinanda za českého krále⁸ a ve čtvrtek 29. června⁹ se konala korunovace.

Ve dnech 24. srpna až 23. září 1617 se konal následný moravský zemský sněm v Brně, který probíhal podstatně umírněnějším způsobem než sněm český – neboť na sněmu byla čtena královská propozice oznamující, že Ferdinand Štýrský byl již zvolen českým králem. Na svátek sv. Augustina, 28. srpna,¹⁰ bylo z Brna vysláno poselstvo do Polné s instrukcí pro jednání s králem Ferdinandem o potvrzení zemských svobod. Když král Ferdinand poselstvo dne 1. září 1617 na Polné přijal, vydal mu pro sněm reces, ve kterém potvrzení svobod přislíbil. Dne 6. září 1617 tento slib osobně zopakoval již v Brně přímo na zemském sněmu, a proto byl téhož dne i moravským zemským sněmem přijat za markraběte moravského.¹¹ V září následovalo ještě obdobné přijetí ve Slezsku. Trnitá cesta českých stavů tak mohla započít již naplno.

Dochované materiály místních archivů neobsahují žádné zmínky o jednání krále Ferdinanda a moravských stavů v Polné, ba tato událost zůstala doposud na regionální úrovni zcela neznámá. Původní pramen je

⁶ Jindřich Matyáš Thurn, Linhart Collona z Felsu, Vilém starší Lobkovic, Jáchym Ondřej Šlik, Václav Budovec z Budova, Kašpar Kaplíř ze Sulevic a jiní. Mezi těmito jmény vidíme budoucí přední osoby stavovského povstání, z nichž mnohé zaplatily roku 1621 za své postoje životem.

⁷ Gindely, Antonín: *Dějiny českého povstání léta 1618. Díl I.* Bedřich Tempský: Praha 1870, s. 138.

⁸ Skála, op. cit., s. 33–34.

⁹ Kučera, op. cit., s. 29. Gindely, op. cit., s. 142, ale i jiní autoři, uvádějí 19. června, ačkoliv ke korunovaci byly vydány i pamětní stříbrné medaile Jana Konráda Greutera s datem 29. června 1617. Srov. mimo jiné např. Donebauer, Max: *Beschreibung der Sammlung böhmischen Münzen und Medaillen.* VI. nákladem: Praha 1888, s. 200.

¹⁰ Jak plyne z níže citovaných archiválií. O přijetí moravského poselstva v Polné uvádí drobnou zmínku Kameníček, František (edd.): *Vlastivěda moravská. Země a lid. Díl III. všeobecné části.* Musejní spolek v Brně: Brno 1901, s. 532.

¹¹ *Ibidem*, s. 532 a 533. Téhož dne Ferdinand Štýrský potvrdil Moravě zemské svobody. Srov. Kalousek, Josef: *České státní právo.* Bursík a Kohout: Praha 1892, s. 260.

však ukryt ve sněmovních památkách stavovských rukopisů, uložených v Moravském zemském archivu v Brně. Z těchto vyjímám tři listy, týkající se vyjednávání moravského poselstva a Ferdinanda II. v Polné.

1.

List věřící pánům poslům J[eho] M[ilosti] Kr[álovské] Ferdinandovi druhému korunovanému králi českému, do města Polné vypraveným daný.¹²

Nejjasnější králi a pane, pane. Naše milostivý služby své povolně a poslušně s vinšováním od Pána Boha všemohoucího prodlouženého dobrého zdraví, nad nepřáteli V[aší] Kr[álovské] M[ilo]sti šťastného vítězství, šťastného a dlouhého panování, i jiného všeho nejlepšího, věčně žádajice, V[aší] Kr[álovské] M[ilo]sti vzkazujeme.

Při tom V[aší] Kr[álovské] M[ilo]sti poníženež oznamujeme, že nejdůstojnější a osvícené kníže, pana, pana Františka kardinála z Ditrichštejna, biskupa olomouckého, kníže královské české kapli hrabě, dědičného pána na Nyklšpurku, Dívčích Hradech a Chropyni, J[eho] M[ilosti] C[ísaře] římského, uherského, a českého krále, tejnou radu, též království a zemi jeho misti dědičných Protectora dožádávši se jeho mi[lo]sti k tomu osvícené kníže a pána, pana Karla vladaře domu Lichtenštejnského z Nyklšpurku, na Valticích, Lednici, Plumlově, hradě Ausově, Prostějově a Černé Hoře, pana Karla staršího z Žerotína, na Rosicích, Náměšti a hradě Přerově, J[eho] M[ilosti] C[ísaře] římského, uherského a českého krále radu a komorníka, pana Adama Lva Lička z Rýsemburka, a na Pernštejně J[eho] M[ilosti] Arciknížete Maximiliána nejstaršího rakouského komorníka, velebné preláty kníže Jiříka Leodegariusu opata kláštera hradištského, kníže Kašpara Ludevíka Stodckého opata kláštera louckého, urozené a statečné rytíře pana Jana Čejku z Olbramovic na Nových Syrovicích, Bystřici a hradě Boskovicích, J[eho] M[ilosti] C[ísaře] římského, uherského a českého krále radu a nejvyššího písaře Margkrabství moravského, pana Kryštofa Karla Podstatského z Prusinovic, na Borovicích a Veselíčku, komorníka práva menšího zemského Margkrabství Moravského, kraje Olomouckého, pana Vilíma Munku z Eyvančic, na Radlasy a Moravci, J[eho] M[ilosti] C[ísaře] římského, uherského a českého krále prokurátora v Margkrabství Moravským, pana Václava Bítovského z Bítova, a na Bystřici pod Hosteynem, moudré a opatrné

¹² MZA Brno, A3 – Stavovské rukopisy, kniha 7, fol. 111a,r, fol. 112a.

Michala Hayncze z Olomouce a Voldřicha Lilgenplota z Brna, v některých pilných a důležitých potřebách, nás všech čtyř stavův Margkrabství tohoto se dotýkajících k V[áš]i Kr[álovské] M[ilo]sti vypravujeme.

A cožby tak podle instrukcí uctívati a poníženosti vyhledávati měli, jim jsme v známost uvedli.

Za čež V[áš]i Kr[álovské] M[ilo]sti my všickni čtyři stavové Margkrab[ství] tohoto poníženě žádáme, že vejš oznámené vyslané naše milostivě vyslyšeti, a což V[áš]i Kr[álovské] M[ilo]sti jménem a na místě našem v poníženosti přednesou, a při V[áš]i Kr[álovské] M[ilo]sti jednati a žádati budou, jim toho všeho nic jináče, než jako osobám našim věřiti, i také v tom k nim se milostivě a laskavě nakloniti ráčíte.

My se V[áš]i Kr[álovské] M[ilo]sti poníženými a povolnými službami našimi každého času věrně toho odsluhovati zamlouváme.

S tím V[áš]i Kr[álovskou] M[ilo]st v ochranu Pana Boha poručena činíc, V[áš]i Kr[álovskou] M[ilo]st se na všem dobře a šťastně jmíti vinšujeme.

Dath[um] v městě Brně, v pondělí den svatého Augustina Léta Páně 1617.

V[áš]i Kr[álovské] M[ilo]sti

v poníženosti poslušní

hejtman, páni, preláti, rytířstvo, a vyslaní z měst, stavové Margkrabství moravského, nyní při sněmu obecním v městě Brně, pospolu shromáždění.

2.

Instrukcí k jeho milosti Ferdynandovi králi českému týmž pánům komisařům daná do Polny.¹³

Instrukcí od nás hejtmana, pánův, prelátův, rytířstva a měst, všech čtyř stavů Margkrabství Moravského, kteříž jsme se k sněmu obecnímu ke dni svatého Bartholoměje, tj. 24. dne Augusti, jinak srpna, léta tohoto – 1617 do města Brna rozepsanému sjeli, k nejjasnějšímu knížeti a pánu, panu Ferdynandovi druhému, z Boží mi[lo]sti králi českému, arciknížeti rakouskému, knížeti burgundskému, štyrskému a kraňskému, hraběti tyrolskému a gorickému, pánu našemu milostivému.

¹³ Moravský zemský archiv v Brně (dále MZA) Brno, A3, kniha 7, fol. 112a až 114a.

Na nejdůstojnější a vysoce osvícené kníže a pána, pana Františka kardinála z Ditrichštejna, biskupa olomouckého, kníže královské české kapli hraběte, dědičného pána na Nyklšpurku, Dívčích Hradech a Chropyni, J[eho] M[ilosti] C[ísaře] římského, uherského, a českého krále tejnou radu, též království a zemí jeho milosti dědičných Protectora, jakožto k tomu od nás dožádaného, osvícené kníže a pána, pana Karla vladaře domu Lichtenštejnského z Nyklšpurku, na Valticích, Lednici, Plumlově, hradě Ausově, Prostějově a Černé Hoře, pana Karla staršího z Žerotína, na Rosicích, Náměšti a hradě Přerově, J[eho] M[ilosti] C[ísaře] římského, uherského a českého krále radu a komorníka, pana Adama Lva Líčka z Rýsemburku, a na Pernštejně J[eho] M[ilosti] Arciknížete Maximiliána nejstaršího rakouského komorníka, velebné preláty kníže Jiřika Leodegariusu opata kláštera hradčického, kníže Kašpara Ludevíka Stodckého opata kláštera louckého, urozené a statečné rytíře pana Jana Čejku z Olbramovic na Nových Syrovicích, Bystřici a hradě Boskovicích, J[eho] M[ilosti] C[ísaře] římského, uherského a českého krále radu a nejvyššího písaře Margkrabství moravského, pana Kryštofa Karla Podstatského z Prusínovic, na Borovicích a Veselíčku, komorníka práva menšího zemského Margkrabství Moravského kraje Olomouckého, pana Vilíma Munku z Eyvančic, na Radlase, a Moravci J[eho] M[ilosti] C[ísaře] římského, uherského a českého krále prokurátora v Margkrabství Moravském, pana Václava Bítovského z Bítova, a na Bystřici pod Hosteynem, moudré a opatrné Michala Hayncze z Olomouce, a Voldřicha Lilgenplota z Brna, posly, a komisaře naše do města Polné, vyslaným daná.

Nejprve mají páni poslové, a komisaři naši V[aši] Kr[álovské] Mi[lo]sti naše ponížené služby s vinšováním od Pána Boha jeho Mi[lo]sti dlouhého, a dobrého zdraví nad nepřáteli vítězství šťastného a pokojného panování, a ve všech předsevzetích jeho mi[lo]sti hojného prospěchu oznámiti a při tom Jeho Mi[lo]st v známost vzíti,

kterak J[eho] M[ilost] C[ísař] Pán náš nejmilostivější, ráčil nám jest nám všem stavům sněm obecní sem do města Brna položití, a skrze posly a Commisaře své předně a dostatečně v známost uvéstí, za jakejmi velikými a vysoce potřebnými příčinami jest V[aši] M[ilosti] Kr[álovské] za syna přijíti, a to při pánech stavech Království Českého, aby V[aši] M[ilost] za krále přijali, a korunovali, způsobiti ráčil,

nás podobně milostivě skrze ně žádaje, abychom my tolikéž V[aši] M[ilost] Kr[álovsk]ou kdyžby nám vedle příkladův předešlých slavné paměti, králův českých, a Margkrabí Moravských povinnost obyčejnou učiniti, též z strany potvrzení přivíjeli, svobod obdarování, dobrých a chvalitebných zvyklostí, a pořádkův jich co země za právo má, vykonati ráčil, za Margkrabí Moravského jměti, a drželi.

Kteraužto V[áš]i M[ilosti] C[is]ařsk[ou] milostivou žádost, my ve vážení majíce, a k tomu prohlídajíce, že V[áše] M[ilost] Kr[álovská] ráčí bejti vnuk slavné paměti císaře Ferdynanda krále českého, a markrabí Moravského, též královej Anny její mi[lo]sti vlastní a přirozené dědičky téhož království a Margkrabství, a tak pošlej z krve, a z kmene králův českých, a margkrabův moravských, pánův našich Jich milostí. Nadto pak vědouce o mnohých vzácných a velikých Jeho milosti krále ctnostech a dařích, jimiž od Pána Boha obdařen, a poctěn býti ráčí, jsme J. M. jednomyslně a společně z své dobré a svobodné vůle na jistý však a vyměřený způsob, o kterémž Jeho milosti oznámíti mají, za markrabí moravského a pána země přijali, a za tou příčinou osoby jich k jeho mi[lo]sti tak aby s jeho mi[lo]stí o všecky potřeby naše se domluvili, a zavřeli. Tolikéž jistý den, a čas v který by sem do města Brna k nám přijeti chtíti ráčil, sněsti mohli, vypravili.

A protož s jeho mi[lo]stí královskou jednati mají, aby J[eho] M[ilost] Kr[álovská] podle způsobu nadepsaného k nám se milostivě zachovati, a jakž předně majestátem svým královským nás strany vejminek které jeho mi[lo]sti přednešeny od nás bejti mají, milostivě opatřiti, a ubezpečiti, tak také všech našich práv, svobod privilejí obyčejův potvrditi, i také se k nám ve všem podle příkladův předešlých králův českých, a markrabí moravských zachovati ráčil, s tím přitom zakázáním, že když se to do jeho mi[lo]sti vykoná, že i my tolikéž čímž J[eho] M[ilosti] Kr[álovské] povinni jsme, rádi od sebe učiniti chceme. A aby to tím podstatněji a dostatečněji konati, a řídití mohli, z té příčiny jsme jim výpis odpovědi od nás pánům poslům J[eho] M[ilosti] C[is]ař[em] na tuto žádost jeho mi[lo]sti dané, vydati poručili. Vedle kteréž budou moci a moc míti, s jeho mi[lo]stí dále se o všecko namluviti, zavíratí a místu uvésti, jakž toho další potřebu uznají, a usoudí.

A jsouce též věc spravedlivá, i spasitelná, každému člověku předkem o spasení svém nejvíce péči jmíti, kteréžto spasení bez víry pravé křesťanské a zákona Božího bejti nemůže, mají oni páni poslové, a vyslaní naši J[eho] Kr[álovské] Mi[lo]sti za to prositi, aby jeho Mi[lo]st nás všechny i jednoho každého při víře zákona Božího a náboženství křesťanském, bez překážek všelijakých zůstaviti, a nás v tom ujistiti ráčil, tak aby jeden každý z nás stavů mohl Pánu Bohu svobodně, a pokojně sloužiti, podle toho cožby kdo za dobré podle zákona, a naučení Páně poznal, v tom aby J[eho] M[ilost] Kr[álovská] nám autisku činiti, ani jinému činiti, dopouštěti neráčil.

Jakož jsme pak od slavných pánů předkův Jeho milosti, ano i J[eho] M[ilosti] C[is]ař[em] pána našeho nynějšího nejmilostivějšího milostivě zanechání, a zachování byli, a i posavad zůstáváme, nebo poněvadž nám, ani

předkům našim v svobodu, svědomí našeho saháno nebylo, ani k víře kteráž jest dar Boží žádný přinucován nebýval.

Jsmé té ponížené důvěrnosti k Jeho Kr[álovské] Mi[l]losti že i nás také při svobodném vyznání, a požívání náboženství našeho křesťanského, milostivě zanechati, a pozůstaviti ráčí.

Toto vše, ano i jiné cožby tak za potřebné, a užitečné usoudili, a uznali, mají J[eho] M[ilosti] Kr[álovské] se vsí pilností, a bedlivostí přednésti, a za milostivou a účinnou odpověď J[eho] M[ilosti] Kr[álovské] nás s službami našimi po všeckny časy volnejmi, poslušnými, a věrnými, poručena učiníc, se vsí ponížeností žádati, a prositi.

Pro lepší té věci jistotu, sekryty své k této Instrukci přitisknouti jsme dali. Jíž jest dattum v městě Brně, v pondělí den památky svatého Augustina, léta Páně šestnáctistého sedmnáctého počítajice.

3.

Recess od J[eho] M[ilosti] Krále Ferdynanda toho jména druhého, kterýž jest dán pánům komisařům k jeho milosti kr[álovské] poslaným, když jeho mi[lo]sti za markrabí a pána přijat býti míti ráčil, z Polné prvního dne Septembris, A[nn]o. 1617.¹⁴

Ferdinand z Boží milosti toho jména druhý král český, arcikníže rakouský, pán náš milostivý, ráčil jest tomu všemu co jsou Jeho milost knížecí, pan František kardinál z Ditrichštejna, biskup olomoucký, královské kapli české hrabě na Nyklšpurgku, Dívčích hradech a Chropyni, jeho milosti císařské tejná radda jakožto dožádaný, osvícené kníže Karel vladař domu Lichtenštejnského z Nyklšpurgku, na Valticích, Lednici, Plumlově, hradě Ausově, Prostějově a Černé Hoře, urozený Karel starší z Žerotína, na Rosicích, Náměšti, a hradě Přerově, J[eho] M[ilosti] C[isařské] radda, a komorník, Adam Lev Líček z Rýsmburku, na Pernštejně, jeho lásky arciknížete Maxymiliána rakouského, komorník, velebný kněz Jiřík Leodegarius opat kláštera hradištského, kněz Kašpar Ludevík Stodský opat kláštera lauckého, statečný Jan Čejka z Olbramovic, na Nových Syrovicích, Bystřici a hradě Bošovicích, J[eho] M[ilosti] C[isařské] radda a nejvyšší písař Margkrabství moravského, slovutný Kryštof Karel Podstatský z Prusinovic, na Borovicích a Veselíčku, komorník práva menšího zemského Margkrabství moravského, kraje olomúckého, Vilím Munka z Eyvančic, na Radlase, a Moravci, J[eho]

¹⁴ MZA Brno, A3, kniha 7, fol. 114a až 115r.

M[ilosti] C[ísařsk]é jakožto krále českého prokurátor v témž markrabství, Václav Bítovský z Bítova, na Bystřici pod Hostejnem, a opatrní Michal Haincz z Olomouce, a Voldřich Lilgenplot z Brna, vyslaní ode všech čtyř stavův dotčeného Margkrabství moravského nyní v městě Brně při sněmu shromážděných Jeho Mi[llo]sti královské jak austně přednesli, tak i v spisu podali, milostivě vyrozuměti. A předně že dotčení stavové J[eho] M[ilosti] královské ponížené služby vzkazují, a dlouhého zdraví, nad nepřáteli vítězství, šťastného a pokojného panování vinšují. Též že jsou na milostivé vyhledávání J[eho] M[ilosti] C[ísařsk]é pana strejce a otce J[eho] M[ilosti] královské nejmilejšího, jakožto vnuka slavné paměti císaře Ferdynanda krále českého, a markraběte moravského, též její milosti královny Anny, vlastní a přirozené dědičky téhož království, a markrabství, a tak poslému z krve, a z kmene králův českých a margkrabův moravských, na jistý v přednešení J[eho] M[ilosti] C[ísařsk]é obsažený způsob, a vejminky stavové za pana, z své dobré a svobodné vůle, poněvadž by tím za živobytí J[eho] M[ilosti] C[ísařsk]é povinnosti nebyli, přijali, to vše J[eho] M[ilost] královská od nich s obzvláštní milostí a oblíbením vděčně přijímati, a takovou jich stavům povolnost, a upřímnou náchyllost, ve všelijakých příčinách jim milostivě vším dobrým spomínati, a vynahražovati chtějí ráci. A kdež ujištění vejminek od nich v spisu J[eho] M[ilosti] Kr[álovsk]é podaném přednešených vyhledávají, neráčí J[eho] M[ilost] královská do konce žádného rozmýšlení jmiti, je v těch příčinách listem svým náležitě opatřiti privilegia jich, jakž se od předkův J[eho] M[ilosti] královské stalo, potvrditi, příznání k landfrýdu dáti, a povinnost obyčejnou jim vykonati.

Co se pak posledního artikule z strany náboženství doteče, J[eho] M[ilost] královská na jiném býti neráčí, než jak jsou se předkové J[eho] M[ilosti] královské, králové čeští, a margkrabové moravští, císař Ferdynand, Maxymilián, Rudolf a J[eho] M[ilost] císař Mathyas, pan strejce, a otec J[eho] M[ilosti] král[ovsk]é nejmilejší, a pán náš nejmilostivější, k nim stavům v té příčině chovali, tím způsobem tolikéž se k nim zachovati.

Což jest J[eho] M[ilost] královská, jeho milost knížecí pana kardinála, a jiné od dotčených stavův nařízené komisaře k odpovědi dání, tejná učiniti chtějí neráčí. Jsouce jim stavům i nadepsaným vyslaným vši milostí svou královskou nakloněn.

Decretum per Regiam Maj[est]at[em] Polnae 1. Septembris A[nn]o. 1617.

Ferdinand

Z obsahu listin vyplývá, že Polná se v pozdním létě 1617 stala místem setkání nově přijatého českého krále Ferdinanda II. Štýrského a početného poselstva moravských stavů, aby ještě na české půdě blízko zemské hranice předběžně projednali podmínky přijetí Ferdinanda za moravského markraběte. Zatímco v Brně se sešel zemský sněm a očekával zpráv svých vyslanců, v Polné došlo k písemnému slibu budoucího markraběte, že bude respektovat práva nabytá stavy a nebude zasahovat do náboženské svobody. Tento svůj „reces“ Ferdinand v podstatě znovu zopakoval, již osobně, na zemském sněmu v Brně dne 6. září 1617.

Vilém Slavata ve svých vzpomínkách¹⁵ uvádí, že po zvolení Ferdinanda českým králem na českém zemském sněmu byl jako jeho komisař, doprovázející nově zvoleného krále na sněmy ostatních zemí České koruny, vybrán dlouholetý český nejvyšší kancléř a protagonista španělské strany Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic (1568–1628). Je tedy pravděpodobné, že i patrně nejvlivnější úředník v zemi s Ferdinandem do Polné přijel.

Není známo, kde přesně Ferdinand II. se svým doprovodem v Polné přebýval během svého čekání na moravské poselstvo. Nejeví se pravděpodobným, že by byl ubytován v některém z měšťanských domů, na radnici či v tehdejší rychtě¹⁶ – snad se stal na krátkou dobu obyvatelem polenského hradu, stejně jako o tři roky později Fridrich Falcký. Polenský hrad by zároveň poskytoval i dostatek prostoru a důstojné prostředí pro přijetí a jednání s moravským poselstvem,¹⁷ což se o domech na náměstí patrně říci nedalo. Protože pánem polenského panství, sídlícím právě na polenském hradě, byl Rudolf Zejdlíc ze Šenfeldu, jeví se tato možnost obzvláště pikantní – Zejdlíc jako zapřísáhlý protestant by tak hostil nekompromisního katolíka Ferdinanda Štýrského, proti kterému o tři roky později bojoval se zbraní v ruce v bitvě na Bílé Hoře a vedl diplomatická jednání

¹⁵ Slavata, op. cit., s. 290.

¹⁶ Již proto, že hrad dle tehdejšího vnímání ležel ještě v Čechách, kdežto město na Moravě – viz dále.

¹⁷ V tomto ohledu srov. inventář panství, obsahující též soupis vnitřního vybavení polenského zámku, sestavený v listopadu 1622. MZA Brno, G 140 – Rodinný archiv Dietrichsteinů Mikulov, kart. 308, sig. 300/a, i. č. 1082. Kromě pokoje „pánského a pániného“ uvádí inventář ještě obyvatelné místnosti vybavené lůžky (kromě místností pro služebnictvo): pokoj v červené věži, zelenou světnici, bílou světnici, Bočkovu komoru, damaškovou světnici, ranní komoru, římskou světnici, komoru a švejdovskou komoru.

v zahraničí, ba dokonce na polenském hradě ubytoval Ferdinandova soupeře a nástupce na českém trůnu Fridricha Falckého.¹⁸

Za pozornost stojí také, že vůdcem moravských vyslanců byl František kardinál z Dietrichsteina – olomoucký biskup. Právě tomu se polensko-přibyslavské panství roku 1623 dostalo jako Zejdlicův konfiskát, ačkoliv se o Polnou rozhodně ucházel Jaroslav Bořita z Martinic, který ji dokonce na jistý čas dostal do držby.¹⁹ Možná právě v roce 1617 si Dietrichstein Polnou „vyhlédl“...

Polenské čekání Ferdinanda II. na události mimořádné politické důležitosti jen podtrhují význam Polné jako významné tranzitní stanice na cestě mezi Prahou a Vídní. Po Jiřím z Poděbrad, Vladislavu Jagellonském, Ferdinandu I., Rudolfu II. a Fridrichu Falckém tak máme doloženou přítomnost již šestého českého krále ve městě. Svou polohou na zemské hranici mezi Čechami a Moravou (alespoň tak byla Polná vnímána v tehdejší době, jak plyne z vojenské mapy Johna Speeda z roku 1626 – hranice měla tehdy procházet přímo městem; v rozporu s tím není ani Komenského mapa Moravy z roku 1627 – zde je sice město Polná umístěno celé do Moravy, avšak Kateřinovský kopec je zřetelně zakreslen až za zemskou hranici do Čech, což bylo doposud poněkud opomíjeno) tvořila Polná též určitý symbolický bod, kde z důvodu politické korektnosti Ferdinand II. i Fridrich Falcký posečkali oficiálního doprovodu moravských stavů, než vstoupili na půdu sousední země.

Právě téhož roku, patrně pouze shodou okolností, byla u Hierata a Hogenberga v Kolíně nad Rýnem vydána Hoefnagelova rytina Polné v 6. díle *Theatri praecipuarum totius mundi urbium* mezi nejvýznamnějšími městy celého světa.²⁰

¹⁸ Srov. např. Vykoupil, Libor: *Od třicetileté války do poloviny 19. století*. In: *Polná 1242–1992*. Město Polná: Polná 1992, s. 51 a 52; Krásná, Věra: *Listy z rodinné kroniky Žejgliců a Krásných*. Polensko, roč. 2011, č. 4, s. 23 a 24; Pojmon, František: *Polná. Popis dějepisný, místopisný a statistický*. VI. nákladem: Hradec Králové 1897, s. 39–41; Sedláček, August: *Hrady, zámky a tvrze Království českého. Díl dvanáctý*. F. Šimáček: Praha 1900, s. 163.

¹⁹ Vykoupil, op. cit., s. 52.

²⁰ Hladík, Bohuslav: *Nejstarší pohledy na Polnou z první poloviny 17. století*. Polensko, roč. 1997, č. 2, s. 10. Hladík však uvádí, že publikace vycházela u Bruina v Amsterdamu – hlavním autorem byl Georg Braun; k vydání práce došlo postupně v Kolíně nad Rýnem. Srov.: Braun, Georg; Hoggenberg, Franz: *Theatri Praecipuarum Totius Mundi Urbium Liber Sextus*. Köln 1617 (108 listů a 50 kolorovaných vyobrazení).

Janko qđan part ad blačynsk Panu Pape Janu Pape
 15. Jany ano v. d. m. l. Jany Nařto nymy Jyso dny
 milostyvy Jyso Milostyvy Janmřan, a Janmřan, byly
 a y voicwob inřacwob. Janko Pomeřan, Janam,
 any Jyso dny Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto
 Jyso dny ano v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 any Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 any Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny

Janko v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny v. d. m. l. Jany
 Nařto Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny

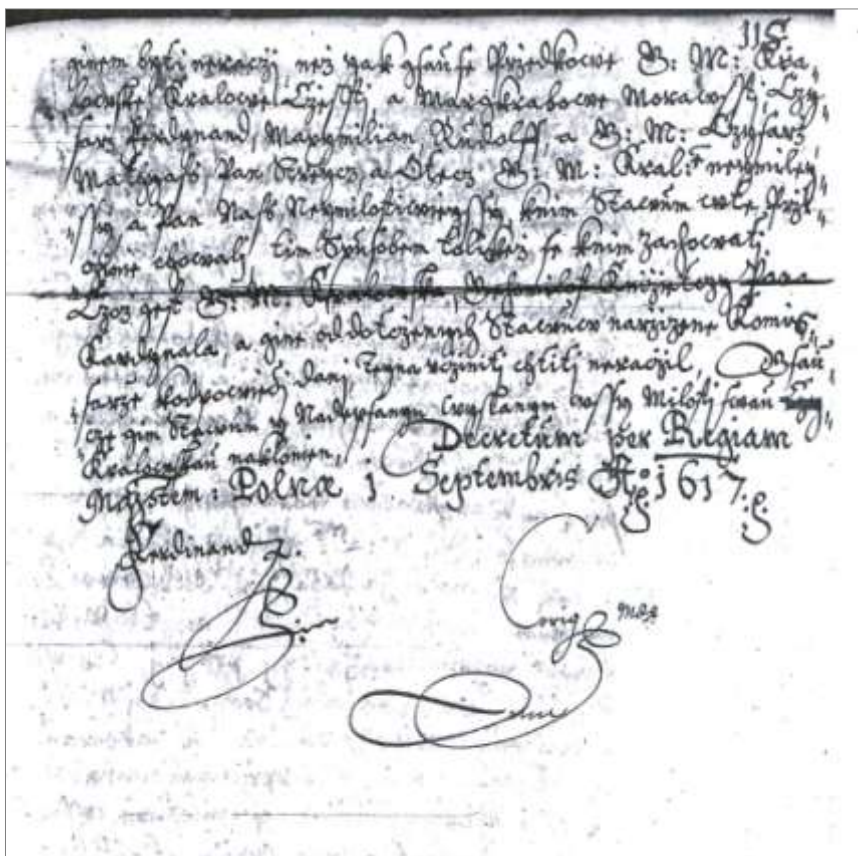
Janko v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny v. d. m. l. Jany
 Nařto Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny

Janko v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny v. d. m. l. Jany
 Nařto Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny
 Jyso dny v. d. m. l. Jany Nařto Jyso dny

Recess od J. M. Krále Ferdynanda... (MZA Brno, A3, kniha 7, fol. 114a)

Recess od J. M. Krále Ferdynanda... (MZA Brno, A3, kniha 7, fol. 115a)

Recess od J. M. Krále Ferdynanda... (MZA Brno, A3, kniha 7, fol. 115a)

Recess od J. M. Krále Ferdynanda... (MZA Brno, A3, kniha 7, fol. 115r)

Veduta Polné na Speedově mapě Čech z roku 1626.

Petr Vašíček

K výstavě *T. G. Masaryk ve fotografiích* v Berlíně v roce 2010

S odstupem téměř pěti let se na výzvu Jana Prchala vracím k významné kulturní události, která se sice konala v Německu, nicméně s Polnou měla jak samotná vernisáž, tak i celá koncepce výstavy dosti společného.

Dne 20. října 2010 byla v prostorách Velvyslanectví České republiky v Berlíně slavnostně otevřena výstava *T. G. Masaryk ve fotografiích*, připravená Muzeem T. G. Masaryka v Rakovníku. Muzeum bylo zastoupeno ředitelem Mgr. Františkem Povolným a kurátorkou výstavy Mgr. Magdalenou Elznicovou-Mikeškovou.

Ve svém úvodu velvyslanec JUDr. Rudolf Jindrák zvlášť vyzdvědnuj roli TGM v Hilsnerově aféře; zdůraznil její význam pro život prezidenta a potažmo i pro vznik Československa v říjnu roku 1918.

Přítomné pozdravila radní pro sociální záležitosti Středočeského kraje Mgr. Zuzana Jentsche-Stöcklová.

Vlastní úvod k výstavě patřil vedoucí lánského muzea, paní Elznicové-Mikeškové. Převážně německým návštěvníkům nastínila suverenním způsobem biografii a dílo T. G. Masaryka. Vybrala fotografie zejména z dob Masarykovy profesury a prezidentství a nebála se vystavit snímky TGM s Edvardem Benešem, který je v Německu demonizován a mnohými publicisty staven do stejné řady válečných zločinců jako Hitler, a to nejen tzv. sudetskými Němci, kterým hned následující sobotu umožnila Katolická akademie mediální platformu v Berlíně. Už svými výstavami v Lánech prokázala Magdalena Elznicová-Mikešková odbornou kvalifikaci a erudici, což potvrdila i při prezentaci výstavy v Berlíně.

Velvyslanectví České republiky pozvalo k hudební složce večera Duo Bohemia-Berlin. To vidělo nejdříve nutnost vzdát hold největšímu a často opomíjenému českému houslistovi Vášovi Příhodovi. Písněmi *Nel cor più non mi sento* od Giovanni Paisiella a Schubertovou *Litanii na svátek Dušiček* upozornili sopranistka Marta Vávrová a pianista Petr Vašíček na bohatý kulturní život Masarykovy první československé republiky a současně na letošní dvojí jubileum V. Příhody. Poté následovalo kompletní uvedení cyklu *The Trials of Leopold Hilsner* kanadsko-židovského skladatele Charlese Hellera, původem z polenské rodiny. Pianista představil skladatele a dílo. Nadšení posluchači odměňovali umělce srdečným, nicméně poněkud rušivým aplausem po každé jednotlivé větě. Mimo původní plán museli přidat dvě písně dalšího židovského

skladatele, Pavla Haase. České centrum Berlín dalo pro kulturní vložku k dispozici své skvělé křídlo značky Petrof.

Při následující recepci mohli přítomní navázat hlubší kontakty s pořadatelem a prohloubit si znalosti českých dějin. Počet návštěvníků výstavy svedčil o tom, že „dobrá věc se podařila“.

Kompliment patří českému velvyslanectví, jmenovitě tajemnici Dr. Karolíně Kubas-Grocholové za perfektní přípravu večírku, mimořádnému a zplnomocněnému velvyslanci JUDr. Rudolfovi Jindrákovi za slova o Leopoldu Hilsnerovi a neposledně jeho zástupci, panu PhDr. Milanu Čoupkovi. Oba si vyloženě přáli, aby byl pro tuto příležitost uveden právě Hellerův cyklus. (Německé premiéře hudebního Hellerova díla v Berlíně v roce 2008 byl dr. Čoupek též přítomen.)

Po deseti letech – od mé přednášky o Leopoldu Hilsnerovi v roce 2000 na Sassoon International Center for the Studies of Antisemitism při Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě za přítomnosti tehdejšího ambasadora ČR v Izraeli – to byla první a zjevně pozitivní reakce české diplomacie na, bohužel, stále choulostivé, téma českých a rakouských dějin. Balzamuje kontrast k zážitkům s českými diplomaty ve Vídni a jejich vcelku odmítavým postojům v Praze či v Montrealu. Zájemcům výstavy byly k dispozici články o hilsneriádě, obsahující historický souhrn a dnešní reflexe.

Nečekaně vysoký počet návštěvníků zcela naplnil sál velvyslanectví, ba dokonce se museli přinášet další židle. Vedle řady lékařů, hudebníků, muzikologů a dalších se dostavil i prof. Werner Röhr, historik a autor nejlepší německé práce o událostech v září 1938. Ta by zasluhovala, aby byla přeložena do češtiny, a to nejen jako korektiv k některým zavádějícím knihám na téma česko-německé vztahy, které jsou nabízeny na českém trhu.

Velvyslanci Kanady a Izraele se z účasti na výstavě o TGM z důvodu časového zaneprázdnění omluvili. Chyběli ale pozvaní reprezentanti Rakouska, Zentralratu Židů v Německu a berlínské židovské obce – jako vždy, když se jedná o případ Leopolda Hilsnera, absentují...

Organizace berlínských Čechů, které se v ČR rády představují jako aktivní v česko-německé kulturní výměně, také nebyly zastoupeny. Zvláště, když se jedná o T. G. Masaryka, je takový přístup hodný zamyšlení.

Výstava byla otevřena do 12. listopadu 2010 na adrese Wilhelmstrasse 44, 10117 Berlin a měla i pozitivní mediální ohlas.

e-mailová adresa autora: pvasicek@hotmail.com

(Autor MUDr. Petr Vašíček je psychiatrem v Berlíně, vynikajícím klavíristou a publicistou, usilujícím o posmrtnou rehabilitaci Leopolda Hilsnera; několikrát navštívil Polnou.)

Vyvázání poddanských povinností v Polné v letech 1851 a 1852 - další oprávněné a povinné subjekty

(pokračování - Horní Věžnice)

Horní Věžnice ¹⁾

A/ zrušení emfyteutického úroku ze zakoupených pozemků

Vyvázána byla též povinnost všech hospodářů, kteří postavili své domky na obecních pozemcích, platit do obecního důchodu roční emfyteutický úrok. ²⁾

Povinné osoby	Čp.	Oprávněný - Obec Horní Věžnice					
		Emfyteutický úrok		Částka výroční		Jistina náhradní	
		zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
František Metall	5		42		28	9	20
Ondřej Fuit	9		58 ¾		39 ¼	13	5
Petr Metall	12	1	1 ¾		41 ¼	13	45
Václav Došek	14	1	36	1	4	21	20
Josef Dušek	16		50 ¼		33 ¾	11	10
Václav Dušek	17		45 ¾		30 ¾	10	10
Kašpar Mühlfeit	20		15		10	3	20
Vavřínc Štohanzl	21	1	58 ¾	1	19 ¼	26	25
Jan Mühlfeit	22		47 ¾		31 ¾	10	35
Jan Štohanzl	23		48 ¾		32 ¾	10	50
Petr Laštovička	30	1	2 ¼		41 ¾	13	50
Tomáš Fuit	31	1	5		43 ¾	14	30
Kašpar Dušek	32		51 ¾		34 ¼	11	25
Václav Fischer	33		13		8 ¾	2	50
Martin Dušek	34		52 ¾		35	11	40
Tomáš Fuit	35	1	29		59 ¼	19	45
Vavřínc Jaroš	36	1	-		40	13	20
Vavřínc Kunz	37		58 ¾		39	13	-
Josef Mühlfeit	38		18		12	4	-
Celkem		17	34 ½	11	43	234	20

Úhrada vypočtených částek započala 1. 1. 1851 přímo do obecní kasy. Elaborát byl schválen v Německém Brodě dne 26. 11. 1851 okresní komisí

pro vyvazení gruntů. Rovněž i u této povinnosti byl odpočten třetí díl jako daň státu a zbývající dvě třetiny úroku byly přepočteny na 20 let a předepsány k úhradě.

B/ zrušení naturálních dávek pro farnost ve Šlapanově

Farnost Šlapanov byla jako oprávněný subjekt zastoupena farářem P. Antonínem Fléglem. Celý elaborát byl schválen okresní vyvazovací komisí v Německém Brodě dne 14. 2. 1851 a podepsán řídicím komise Farkačem a hospodářským účetním Lamblem, a dále též po přezkoušení schválen zemskou vyvazovací komisí v Praze dne 24. 6. 1852 a podepsán sekretářem Prorokem.

Povinné osoby ³⁾	Čp.	Oprávněný - farnost Šlapanov						
		Letník			Reluice desátků		Ocenění	
		Máslo (zejdlík)	Vejce (ks)	Koláče (ks)	zl.	kr.	zl.	kr.
František Štohanzl	1	¾	4	1				14 ¾
Tomáš Čumpl	2	¾	4	1				8 ¾
Jan Dušek	3	¾	4	1				8 ¾
Ondřej Paul	4	¾	4	1				14 ¾
Vojtěch Paul	6	¾	4	1				8 ¾
Václav Kunc	7	¾	4	1		19		8 ¾ + 7 ¼
Martin Fišar	8	¾	4	1		45		8 ¾ +18
Josef Jaroš	10	¾	4	1	1			14 ¾ +24
Josef Metal	11	¾	4	1	1			14 ¾ +24
Jan Klíma	13	¾	4	1				8 ¾
Bartoloměj Mühlfeit	18	¾	4	1				14 ¾
Vavřinec Štumetl	19	¾	4	1				14 ¾
Josef Fuit	24	¾	4	1	1	30		14 ¾ +36
Vít Půža	25	¾	4	1	1			14 ¾ +24

František Neubauer	26	$\frac{3}{4}$	4	1	1			$14\frac{3}{4}$ +24
Jan Jaroš	27	$\frac{3}{4}$	4	1	1			$14\frac{3}{4}$ +24
Josef Hausvater	28	$\frac{3}{4}$	4	1	1			$14\frac{3}{4}$ +24
Pavel Neubauer	29	$\frac{3}{4}$	4	1	1			$14\frac{3}{4}$ +24
Václav Fišar	33	$\frac{3}{8}$	4	1		45		$8\frac{3}{4}$ +18
Celkem		$11\frac{5}{8}$	76	19	10	19		
Přepočteno na peníze		3 zl. 6 kr.	30 $\frac{1}{8}$ kr.	19 kr.		4 zl. 7 $\frac{2}{4}$ kr.	8	$5\frac{3}{4}$

CELKOVÝ SUMÁŘ PŘEDCHÁZEJÍCÍ TABULKY	Čp.	Oprávněný - farnost Šlapanov			
		Částka výroční		Jistina výkupní	
		zl.	kr.	zl.	kr.
Povinné osoby					
František Štohanzl	1		$9\frac{3}{4}$	3	15
Tomáš Čumpl	2		$5\frac{3}{4}$	1	55
Jan Dušek	3		$5\frac{3}{4}$	1	55
Ondřej Paul	4		$9\frac{3}{4}$	3	15
Vojtěch Paul	6		$5\frac{3}{4}$	1	55
Václav Kunc	7		$13\frac{1}{4}$	4	25
Martin Fišar	8		$23\frac{3}{4}$	7	55
Josef Jaroš	10		$33\frac{3}{4}$	11	15
Josef Metal	11		$33\frac{3}{4}$	11	15
Jan Klíma	13		$5\frac{3}{4}$	1	55
Bartoloměj Mühlfeit	18		$9\frac{3}{4}$	3	15
Vavřinec Štumetl	19		$9\frac{3}{4}$	3	15
Josef Fuit	24		$45\frac{3}{4}$	15	15
Vít Půža	25		$33\frac{3}{4}$	11	15
František Neubauer	26		$33\frac{3}{4}$	11	15
Jan Jaroš	27		$33\frac{3}{4}$	11	15
Josef Hausvater	28		$33\frac{3}{4}$	11	15
Pavel Neubauer	29		$33\frac{3}{4}$	11	15
Václav Fišar	33		$23\frac{3}{4}$	7	55
Celkem		6	$44\frac{3}{4}$	134	55

C/ zrušení posnopného pro školu ve Šlapanově

Škola ve Šlapanově byla jako oprávněný subjekt zastoupena učitelem Václavem Nebožátkem. Povinní hospodáři z Horních Věžnic měli povinnost odvádět této škole naturální dávku ve snopech žita zv. posnopné. Snop žita byl oceněn na 7 ²/₄ krejcaru. Celý elaborát byl schválen německobrodskou okresní vyvazovací komisí v Polné dne 5. 2. 1851 a podepsán řídícím komise Farkačem a hospodářským účetním Lamblem, a dále též po přezkoušení schválen zemskou vyvazovací komisí v Praze dne 5. 7. 1852 a podepsán sekretáři Prorokem a Neubauerem. Změny byly zaknihovány Okresním soudem v Polné dne 17. 11. 1852 knihovním Antonínem Rauschem. Okresní soud vypracoval tzv. obdržecí listy, které povinným osobám doručil soudní vykonavatel Stejskal dne 25. 9. 1853.

Povinné osoby	Čp.	Oprávněný - škola Šlapanov					
		Držebnost	Žito (snopy)	Cena ve stříbře		Jistina výkupní	
				zl.	kr.	zl.	kr.
František Štohanzl	1	sedlák	2		15	3	20
Tomáš Čumpl	2	půllán	1		7 ² / ₄	1	40
Jan Dušek	3	půllán	1		7 ² / ₄	1	40
Ondřej Paul	4	sedlák	2		15	3	20
Vojtěch Paul	6	půllán	1		7 ² / ₄	1	40
Václav Kunc	7	půllán	1		7 ² / ₄	1	40
Martin Fišar	8	půllán	1		7 ² / ₄	1	40
Josef Jaroš	10	sedlák	2		15	3	20
Josef Metal	11	sedlák	2		15	3	20
Jan Klíma	13	mlynář	1		7 ² / ₄	1	40
Bartoloměj Mühlfeit	18	sedlák	2		15	3	20
Vavřinec Štumetl	19	sedlák	2		15	3	20
Josef Fuit	24	sedlák	2		15	3	20
Vít Půža	25	sedlák	2		15	3	20
František Neubauer	26	sedlák	2		15	3	20
Jan Jaroš	27	sedlák	2		15	3	20
Josef Hausvater	28	sedlák	2		15	3	20
Pavel Neubauer	29	sedlák	2		15	3	20
Václav Fišar	33	půllán	1		7 ² / ₄	1	40
Celkem			2 mandele 1 snop	3	52 ²/₄	51	40

Poznámky:

- 1) Moravský zemský archiv v Brně – Státní okresní archiv Jihlava, fond Okresní soud Polná I, i. č. 529 (staré 143 – farnost) a i. č. 531 (staré 154 – škola).
Pro obec Horní Věžnice byly již vydány následující soupisy: zrušení roboty s náhradou (*Polensko 4/1999*), zrušení roboty bez náhrady (*Polensko 3/2003*), zrušení roboty tří sedláků pro děkanský kostel v Polné (*Polensko 4/2013*).
- 2) Všichni uvedení byli domkáři, mimo čp. 33 – pololán.
- 3) Celolány byla čísla popisná 1, 4, 10, 11, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 29. Ostatní statky byly půllánové.

Oprava z minulého čísla:

V *Polensku* č. 1/2014 v tabulce na s. 23 je v 5. a 6. sloupci chybně uvedena částka 5 zl. a $\frac{3}{4}$ kr. a celkový součet 1 zl. 26 $\frac{1}{4}$ kr. Správně má být 5 $\frac{3}{4}$ kr. a celkový součet pak právě 1 zl. 26 $\frac{1}{4}$ kr. Za toto nedopatření se redakce čtenářům omlouvá.

Selský grunt v Horní Věžnici, 30. léta 20. století (archiv KZHP)

B e s c h e i d.

Für H. Franz Leuchel N. G. 14 in ob. Wagnitz

In Folge Note der deutschböhmer k. k. Grundentlastungs-Bezirks-Kommission ddo. 3 Febr. 1851 N. G. 145 und auf Grundlage der anher gelangten Entlastungstabellen lit K. — 2 ddo. 26 Febr. 1851 über die gepflogene Ablösung der Bezüge von den ehemaligen Emphyteuten der Gemeinde ob. Wagnitz, wird bewilligt und der Grundbuchsführung verordnet:

1. Die den Verpflichteten zu Last gehenden, aus den Ablösungstabellen lit. K. — 2 einzeln erwähtlichen Kapitalien auf den bezüglichen, in eben diesen Tabellen bezeichneten Realitäten, mit der gesetzlichen Priorität vor allen anderen Hypothekarlasten zu Handen der Gemeindekassa von 21 100 Cw. bücherlich sicherzustellen,
2. gleichzeitig die ursprünglichen Lasten, an deren Stelle diese Kapitalien getreten sind, so wie alle unentgeltlich aufgehobenen Leistungen, im Grundbuche zu löschen.

Weren hiemit die Verkündigung geschieht.

Vom k. k. Bezirksgerichte zu Polna,

am 26. Okt. 1852

H. H. in d. G. H.

Výkaz Okresního soudu v Polné se stanovením výkupní jistiny
21 zl. 20 kr. Václavu Doškovi z Horní Věžnice čp. 14, 1852.
(kopie ze soukromého archivu Aleny Gabrielové z Polné)